Posudek školitele disertační práce

Student : *Mgr. et Mgr. Radka P r á z d n á*

Název práce: *Význam výpočetní techniky v procesu edukace žáků a studentů se zrakovým postižením*

Školitel: *Doc. PhDr. Jiří Jankovský, Ph.D.*

Vlastní hodnocení
Aktuálnost zvolené problematiky
Stanovené cíle doktorské disertační práce (splnění cílů)
Nové poznatky, které byly dosaženy v doktorské disertační práci – detailně popsat:
Připomínky:

Jedná se o aktuální, kvalitní a hodnotnou disertační práci, která je cenná nejen pro osoby se zrakovým postižením (např. s ohledem na značnou míru uvedených velmi důležitých informací, popřípadě vzhledem k tomu, že představuje významnou reflexi stavu úrovně osvojení si informační a komunikační techniky touto skupinou lidí, atp.), ale z mnoha důvodů je cenná a inspirativní také pro odborné pracovníky, kteří se danou problematikou zabývají profesně. V neposlední řadě může být předkládaná práce významným studijním materiálem i pro všechny zájemce z řad širší veřejnosti, neboť informace tohoto typu bezpochyby napomáhají porozumění životu lidí se zrakovým postižením a tedy žádoucím integračním tendencím při začleňování osob se zrakovým postižením v jejich přirozeném sociálním prostředí.

Na předložené disertační práci je patrná nejen odborná erudice autorky, ale především její značná empirie, týkající se všech aspektů života lidí se zrakovým postižením. Právě v tomto směru je práce, dle mého soudu, nejcennější. Dostává se nám totiž do rukou hodnotný studijní materiál, který je výsledkem samostatného, velmi pečlivého a odpovědného přístupu člověka, který téma své disertační práce nejen dokonale zná, ale je především schopen velmi cenné reflexe této nesmírně složité problematiky (mám na mysli zejména objektivní a reálné posouzení problematických míst v oblasti péče o osoby se zrakovým postižením).

Předložená disertační práce má logickou strukturu. Teoretická část podává ilustrativní přehled zvolené problematiky, precizně definuje a vysvětluje základní pojmy, systém edukace osob se zrakovým postižením, a to především s akcentací úlohy výpočetní a komunikační techniky v tomto procesu.

Stejně pečlivě, přehledně a srozumitelně je zpracovaná i část výzkumná. Výzkumný soubor zahrnuje celkem 115 žáků, z nichž je 75 žáků se zrakovým postižením a 40 intaktních. Dále zahrnuje soubor 109 rodičů těchto žáků (71 respondentů tvoří rodiče dětí se zrakovým postižením a 38 je rodičů intaktních žáků). Výzkumný soubor tvoří dále 52 učitelů, kteří pracují s žáky se zrakovým postižením a 61 studentů vysokých škol, z nichž je 27 se zrakovým

postižením a 34 intaktních studentů. Vezmeme-li v úvahu, jak značným počtem jsou v rámci výzkumného šetření zastoupeny osoby se zrakovým postižením, dále věkové rozložení respondentů v souboru a jejich sociální role, pak se bezpochyby jedná o dostatečně reprezentativní výzkumný soubor.

Velmi zajímavé jsou v tomto směru výsledky bivariační analýzy, včetně kompetencí cílových skupin výzkumného souboru. Mimořádně cenné skutečnosti, nota bene podložené vlastní empirií osoby se zrakovým postižením, uvádí autorka např. na str. 141 a 142 (doba zahájení výuky informační a komunikační techniky), str. 145 (kvalifikovanost pedagogů) a str. 148 (společenská dimenze - legislativní prostor).

Disertační práce je vybavena značným množstvím velmi funkčních a přehledných tabulek, grafů a příloh. Výsledky výzkumného šetření jsou též velmi dobře statisticky zpracovány, včetně velmi solidní interpretace. To vše umožňuje zájemcům o tuto problematiku jednak systematickým způsobem studovat uvedené výsledky výzkumného šetření, ale zároveň získat snadno a rychle všechna důležitá fakta a informace týkající se sledovaného problému, a to vše velmi ilustrativním způsobem.

Výsledky svého výzkumu (šetření) shrnuje autorka v hodnotné diskusi, kde se nám nabízejí, resp. otevírají, další témata k hlubšímu zamyšlení nad touto problematikou, což vede k lepšímu pochopení života (resp. kvality života) lidí se zrakovým postižením a k jejich, již výše zmíněné, společensky velmi žádoucí, nenásilné integraci (inkluzi) v jejich přirozeném sociálním prostředí.

Poznámky

- *U tabulky č. 17, str. 82, počet dětí v rodině, by bylo účelné specifikovat, kolik bylo v souboru jedináčků. Údaj 1-2 děti, popřípadě 3 a více dětí, může být někdy zavádějící. Ostatně, autorka má dotazník sestavený tak, že měla tyto údaje k dispozici.*
- *U tabulky č. 39, str. 89, aprobace pedagogů, by nebylo na škodu rozlišit učitele I. a II. stupně, popřípadě také, kolik bylo mezi speciálními pedagogy tyflopedů...*
- *Údaje uvedené zejména v tabulce č. 43, str. 91, realizace výuky v hlavním vzdělávacím proudu, by mohly být eventuálně doplněny také informací týkající se případného počtu osobních asistentů - i když tato profese není u zrakového postižení až natolik důležitá, jak je tomu např. u dětí, resp. žáků, s tělesným postižením.*
- *V práci se objevují, i když jen velmi výjimečně, drobné „překlepy", zapříčiněné technikou zpracování textu.*

Všechny výše uvedené poznámky však v žádném případě nesnižují nespornou hodnotu a kvalitu předložené disertační práce.

Závěr a doporučení

Stanovené cíle teoretické i praktické (výzkumné části) disertační práce byly naplněny. V předložené práci autorka prokázala schopnost samostatně vědecky pracovat, získávat potřebné informace, hodnotným způsobem je zpracovat a obohatit je o své vlastní poznatky a zejména pak cennou empirii.

Předložená práce je tak bezpochyby hodnotným přínosem do velmi široké a komplikované problematiky života lidí se zrakovým postižením. S ohledem na cenné poznatky získané v rámci výzkumného šetření autorky se proto domnívám, že by měly být stěžejní části předložené práce publikovány v příslušném odborném časopise.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti jsem došel k závěru, že předložená práce svou úrovní zpracování a zejména pak díky hodnotné interpretaci výsledků výzkumného šetření, splňuje parametry kladené na disertační práci a lze ji tedy ***doporučuji k obhajobě.***

Místo vypracováni a datum: *České Budějovice 28.8.2009*

Podpis: *Jiří Jankovský*